

VZTAH MEZI CELKOVOU PODOBNOSTÍ CHOVATEL-KOČKA A PODOBNOSTÍ VLASY-SRST

Výběr domácího zvířete není náhodným procesem, ale je ovlivněn řadou faktorů souvisejících jak s vlastnostmi zvířete, tak s preferencemi budoucího majitele. Mezi obecné principy výběru čtyřnohého společníka patří například temperament, povahové vlastnosti či fyzické charakteristiky zvířátka, jako je velikost těla nebo barva srsti. U chovatelů je navíc běžná preference konkrétního plemene (Weiss, Miller, Mohan-Gibbons, Vela, 2012).

Vedle praktických a estetických preferencí se v odborné literatuře objevuje také předpoklad, že lidé mohou při výběru zvířete nevědomě preferovat takové jedince, kteří se jim v určitých ohledech podobají. Například bylo zjištěno, že majitelé psů bývají popisováni jako společenštější, přátelštější a altruističtější, zatímco majitelé koček vykazují vyšší míru úzkosti a častěji zažívají negativní emoce (Černá, 2019). Podobnost mezi člověkem a jeho zvířetem však nemusí být patrná pouze v osobnostních charakteristikách. Některé studie poukázaly také na fyzickou podobnost mezi majiteli a jejich zvířaty, například ve velikosti těla (Kienzle, Bergler, Mandernach 1998) nebo v obličejových rysech (Coren, 1999; Nakajima, Yamamoto, Yoshimoto, 2009; Payne & Jaffe, 2005; Roy & Nicholas, 2004a). Jedním z možných vysvětlení tohoto fenoménu je princip asortativního párování, který je popisován i u výběru partnera. Lidé mají tendenci preferovat jedince se sobě podobnými vlastnostmi či vzhledovými charakteristikami (Luo, 2017). Podobný mechanismus by mohl hrát roli také při výběru domácího zvířete (Morris, Gale, Howe 2002).

Data byla použita z mé bakalářské práce, která se zabývala mimo jiné podobností majitele kočky a kočkou pomocí hodnocení fotografií nezávislými probandy. Došlo ke stanovení výběrového souboru čítající 30 dyád kočky a jejího majitele¹. Konkrétně jde o to zjistit, zda spolu souvisí celková fyzická podobnost majitele a jeho kočky s podobností v oblasti vlasů a srsti této dvojice. Pro zkoumání tohoto vztahu se nabízí použít lineární regresní model.

Závislá proměnná:

- celková podobnost majitel-kočka.

Jedná se o vnímanou podobnost osoby a kočky na dvou-fotografii posouzenou hodnotitelem. Odpovědi jsou uváděny jako hodnoty na škále 1-6.

Nezávislé proměnné (regresory):

- podobnost vlasů člověka a srsti zvířete,

¹ Data jsou dostupná na odkaze: <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=668>

- podobnost člověka a zvířete v oblasti očí.

Jedná se o vnímanou podobnost v oblasti očí/vlasů osoby a očí/srsti kočky na dvou-fotografii posouzenou hodnotitelem. Odpovědi jsou uváděny jako hodnoty na škále 1-6.

Kovariáta:

- Délka soužití.

Délka soužití byla operacionalizována jako počet měsíců, po které respondent žije se svým zvířetem. Nejkratší doba soužití ($x_{\min}$) je 8 měsíců a nejdelší doba ($x_{\max}$) téměř 10 let - 118 měsíců.

Koeficient determinace (R^2) lze považovat za spolehlivý ukazatel kvality modelu, protože udává, jakou část rozptylu závislé proměnné model vysvětluje. Upravená hodnota R^2 (R^2_{adj}) bere v úvahu počet použitých regresorů a poskytuje korigovanou míru vysvětleného rozptylu. Pro test statistické významnosti je v tomto případě vhodné použít Fisherovu F statistiku. Analýza ukázala, že model je statisticky vysoce významný a vysvětluje 96,8 % variability závislé proměnné. Souhrn výsledků je uveden v tabulce 1.

Tabulka 1: Ukazatel kvality modelu

R^2	$R^2_{\text{adj.}}$	F (3,26)	p
0,968	0,964	258,773	<0,001

Statistickou významnost regresorů přibližuje tabulka 2. Hodnoty standardizovaných regresních koeficientů (β^*) ukazují sílu efektu a právě barva a délka vlasů/srsti hraje o setiny bodu zásadnější roli v celkové podobnosti než oblast očního okolí. Naopak délka soužití se jako významný prediktor neprokázala.

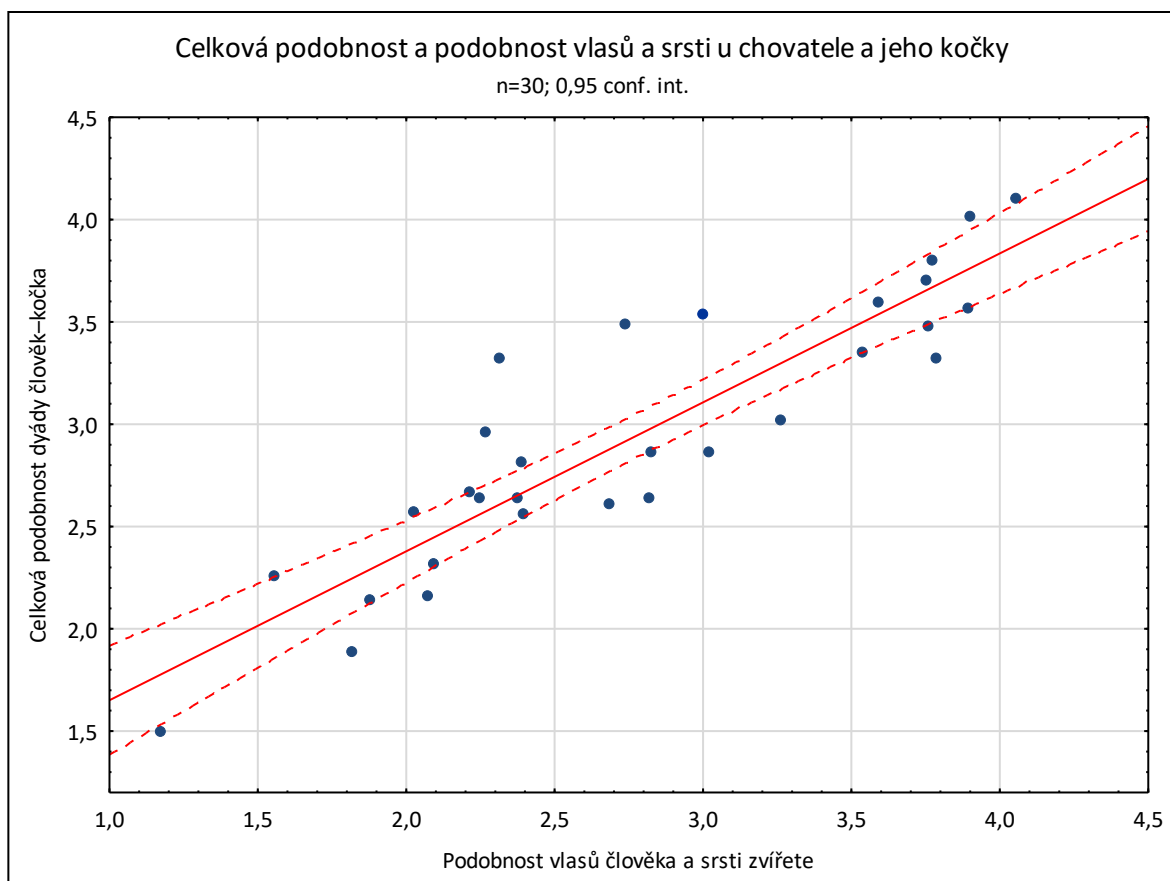
Tabulka 2: Regresory a jejich efekty

regresor	β	β^*	Waldova statistika t(26)	p hodnota
podobnost v očním okolí	0,558	0,523	11,17	<0,001
podobnost vlasů a srsti	0,448	0,553	11,81	<0,001
délka soužití	0,001	0,024	0,657	0,517

Z grafu 1 je patrný pozitivní lineární vztah mezi proměnnými. S rostoucí mírou podobnosti vlasů a srsti roste i hodnocení celkové podobnosti dvojice. Body jsou rozloženy rovnoměrně podél regresní přímky bez výrazně odlehých hodnot, což podporuje předpoklad linearitu vztahu. Relativně úzký 95% interval spolehlivosti naznačuje stabilní odhad tohoto vztahu v rámci sledovaného rozsahu dat.

Z těchto výsledků je patrné, že barva srsti může být významným faktorem, který se podílí na výběru šelmy do domácnosti. Nicméně velmi vysoké hodnoty koeficientu determinace mohou být dány povahou použitých proměnných. Celková podobnost dvojice i jednotlivé dílčí znaky podobnosti byly hodnoceny na základě téhož vizuálního podnětového materiálu. Proměnné tak pravděpodobně zachycují úzce související aspekty stejného percepčního hodnocení, což vede k vysoké míře sdílené variability mezi proměnnými a následně k vysoké vysvětlené varianci modelu.

Graf 1: Bodový graf zachycující povahu vztahu mezi proměnnými

ZDROJE

- Coren, S. (1999). Do People Look Like their Dogs? *Anthrozoös*, 12(2), 111–114.
<https://doi.org/10.2752/089279399787000336>
- Černá, K. (2019). *Osobnostní odlišnosti jedinců vlastníci psa a jedinců vlastníků kočku* [Bakalářská diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci].
- Kienzle, E., Bergler, R., & Mandernach, A. (1998). A Comparison of the Feeding Behavior and the Human–Animal Relationship in Owners of Normal and Obese Dogs. *The Journal of Nutrition*, 128(12), S2779–S2782. <https://doi.org/10.1093/jn/128.12.2779S>
- Luo, S. (2017). Assortative mating and couple similarity: Patterns, mechanisms, and consequences. *Social and Personality Psychology Compass*, 11(8), e12337.
<https://doi.org/10.1111/spc3.12337>
- Morris, P. H., Gale, A., & Howe, S. (2002). The factor structure of horse personality. *Anthrozoös*, 15(4), 300–322. <https://doi.org/10.2752/089279302786992414>
- Nakajima, S., Yamamoto, M., & Yoshimoto, N. (2009). Dogs Look Like Their Owners: Replications with Racially Homogenous Owner Portraits. *Anthrozoös*, 22(2), 173–181.
<https://doi.org/10.2752/175303709X434194>
- Payne, C., & Jaffe, K. (2005). Self seeks like: Many humans choose their dog pets following rules used for assortative mating. *Journal of Ethology*, 23(1), 15–18. <https://doi.org/10.1007/s10164-004-0122-6>
- Roy, M. M., & Nicholas, J. S. C. (2004). Do Dogs Resemble Their Owners? *Psychological Science*, 15(5), 361–363. <https://doi.org/10.1111/j.0956-7976.2004.00684.x>
- Weiss, E., Miller, K., Mohan-Gibbons, H., & Vela, C. (2012). Why Did You Choose This Pet?: Adopters and Pet Selection Preferences in Five Animal Shelters in the United States. *Animals*, 2(2), 144–159. <https://doi.org/10.3390/ani2020144>